

Szakszervezetek jelene és jövője

Szabó-Morvai Ágnes
Közép-Európai Egyetem

A szakszervezetek három arca

- ▶ Szakszervezeti monopólium
- ▶ Hatékonyságnövelés
- ▶ Voice

Hazai szakszervezetek problémái

- ▶ Taglétszám csökkenése
- ▶ Előregedés
- ▶ Politikai súlyvesztés
- ▶ Pénzforrások apadása

Történet, intézményrendszer

- ▶ Rendszerváltás előtt
- ▶ Rendszerváltás után
- ▶ Intézményi szintek
  - ▶ Konföderáció (pl. MSZOSZ, LIGA)
  - ▶ Szakszervezet
    - ▶ Ágazati (VDSZSZ)
    - ▶ Cég-specifikus (MOL VSZ)
    - ▶ Munkakör-specifikus (MSZ)
- ▶ Széttöredezettség
- ▶ Szerveződés szintje
  - ▶ Központi
  - ▶ Ágazati szintű
  - ▶ Cégszintű
- ▶ Közsféra vs. magánszféra szakszervezetei

Az alkupozíciót meghatározó tényezők

- ▶ Lefedettség
- ▶ Csere költségei
- ▶ Munkaerő keresleti rugalmassága
- ▶ Munkanélküliség

A térvlesztés okai

- ▶ **Hagyományos szakszervezeti ágazatok zsugorodása**
  - ▶ Állami szektor
  - ▶ Ipar
- ▶ **Nehezebben szervezhető foglalkozások, munkahelytípusok térnyerése**
  - ▶ Mikro- és kisvállalatok
  - ▶ Szolgáltatási, kereskedelmi szektor
  - ▶ Szellemi foglalkozások
  - ▶ Női munkavállalás
- ▶ **Nemzetközi verseny, globalizáció**
- ▶ **Kiegészítő, helyettesítő intézmények**
  - ▶ HR
  - ▶ Minimálbér
  - ▶ Álláskeresési járulék
- ▶ **Sohasemvolt tagok**

Szakszervezeti környezet

Kedvező

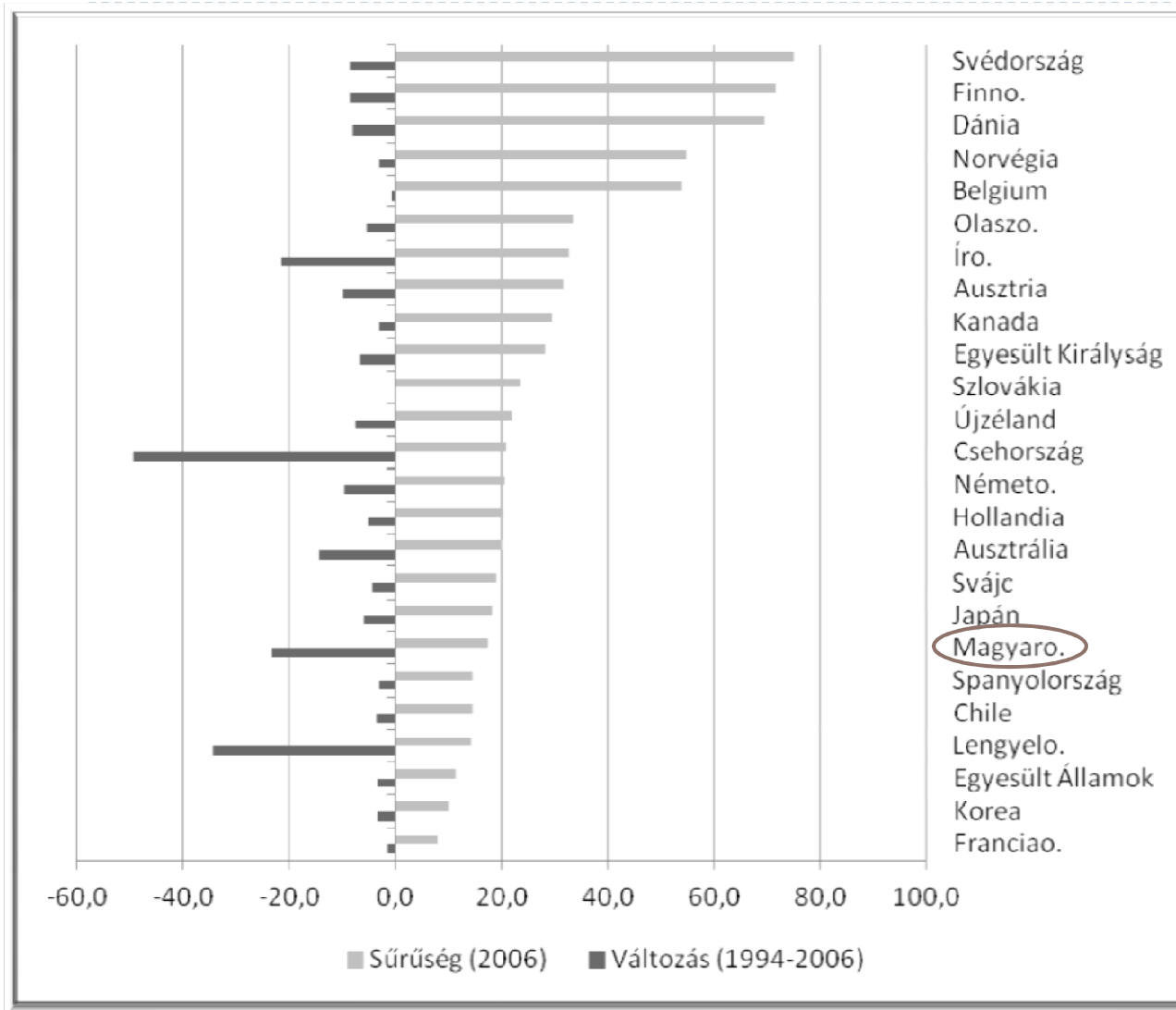
- ▶ Pozitív történelmi tapasztalatok
- ▶ Bizalom magas
- ▶ Koordinált piacgazdaság
- ▶ Centralizált béralku
- ▶ Ghent rendszer

Nem kedvező

- ▶ Negatív történelmi tapasztalatok
- ▶ Bizalom alacsony
- ▶ Liberális piacgazdaság
- ▶ Decentralizált béralku
- ▶ Ghent rendszer hiánya

A hazai az egyik leggyengébb mozgalom

Ország	Index
Portugália	189
Lengyelország	219
Magyarország	222
Görögország	233
Spanyolország	251
Németország	289
Izrael	335
Ausztria	359
Egyesült Királyság	374
Luxemburg	379
Szlovénia	400
Belgium	406
Olaszország	432
Hollandia	437
Írország	495
Norvégia	741
Finnország	750
Dánia	797
Svédország	840

Az elmúlt tíz év (2000-2010)

- ▶ Növekedett a mozgósíthatóság
- ▶ Biztonságra, feltételek befolyásolására törekvés növekedett
- ▶ Bérkövetelés kevésbé fontos
- ▶ A fiatalok kevésbé elégedettek a közösségépítő tevékenységgel, mint az idősek
- ▶ A válság óta:
  - ▶ a magán cégek szakszervezetei aktívabbak lettek
  - ▶ a kisebb cégek szakszervezetei kevésbé aktívan érvényesítik a munkavállalók érdekeit

Merre tovább? Megújulási stratégiák

- ▶ Társadalmi partnerség
- ▶ Aktív politikai szerepvállalás
- ▶ Összeolvadás
- ▶ Célrendszer kiszélesítése
  - ▶ Társadalmi sokszínűség, béke, ökológiai felelősség
- ▶ Képzés
- ▶ LIGA stratégia
- ▶ Tagszervezés erősítése

Tagszervezési stratégiák

		Fókusz	
		Input	Output
Szint	Egyéni	Hálózati	Érdekeltségi
	Szervezeti	Csoport alapú	Tevékenység alapú

Szakszervezetek az online sajtóban

- ▶ 3 online napilap cikkeinek elemzése
- ▶ A megjelenés egyenetlen
  - ▶ Kevés szakszervezet jelenik meg sokszor
  - ▶ A gyakran megjelenők leginkább a LIGA szakszervezetei
  - ▶ Közlekedési társaságok, pedagógusok, postások
  - ▶ Jellemzően közszféra
- ▶ A témák elrugaszkodnak a szakszervezetek legfontosabb feladataitól
  - ▶ Gyakori: ágazati szakpolitika
  - ▶ Ritka: jogvédelem, munkakörülmények, kollektív szerződés
- ▶ Sztrájk hírek a cikkek negyedében

Szakszervezetek a világhálón

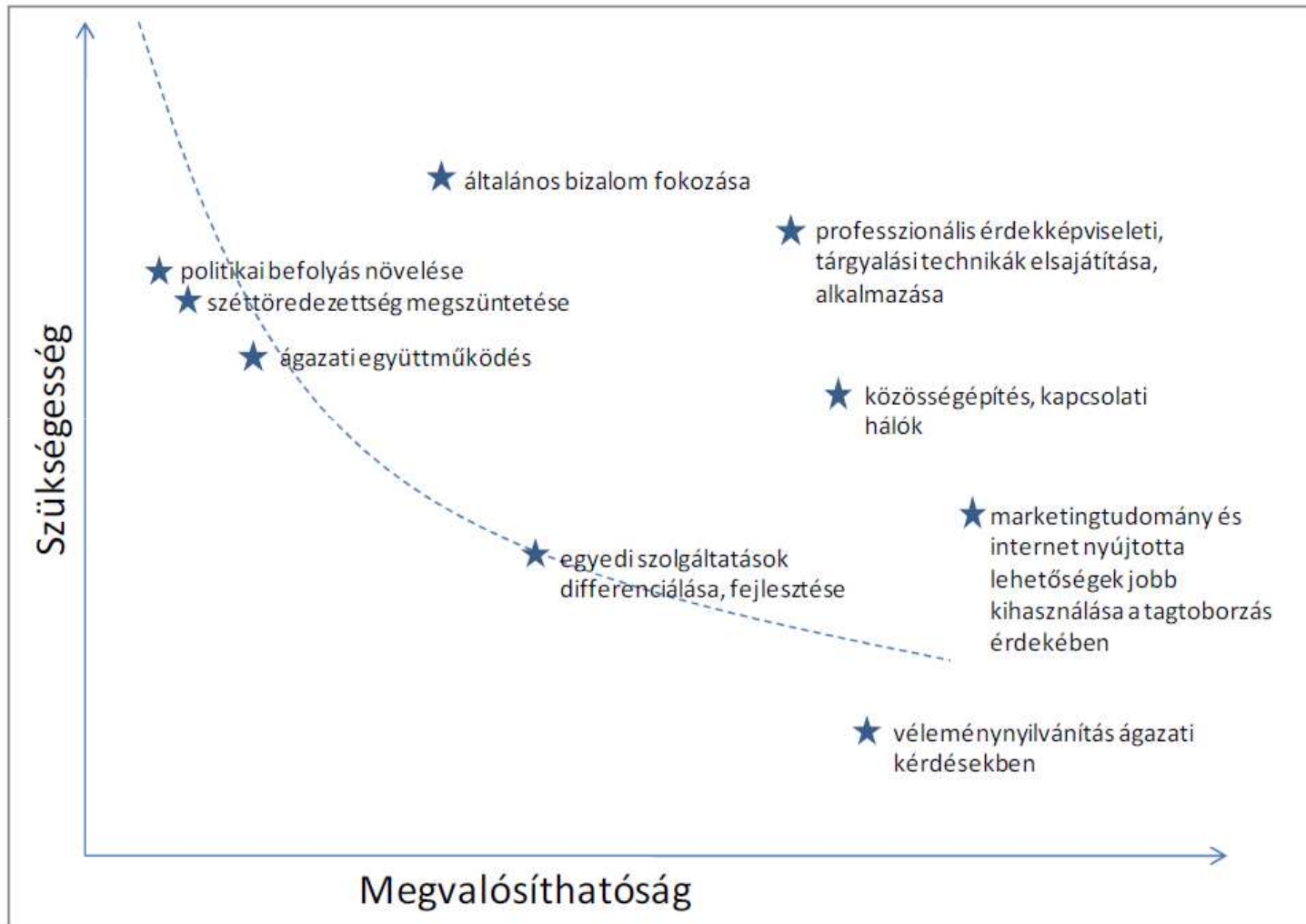
- ▶ A közzféra szakszervezeteinek honlapjai tartalmasabbak, gyakrabban frissülnek
- ▶ Legtöbb honlapon hangsúlyosan jelen van:
  - ▶ Szolgáltatások: nagyon hasonlóak, nem célcsoportra szabottak
- ▶ Hiányzik, vagy igen kevés:
  - ▶ Világos szakszervezeti stratégia
  - ▶ Számszerűsíthető célok
  - ▶ Érdekvédelmi sikerek
  - ▶ Közösségi programok

Esettanulmány: Pedagógusok

- ▶ A szakszervezet nem része a tantestület életének
- ▶ Nagyon keveset tudnak a szakszervezetekről
- ▶ Szakszervezet: távoli, bürokratikus szervezet
- ▶ A szakszervezeti alapértékek nem jönnek át
  - ▶ törvényes érdekvédelem
  - ▶ nyugodt erő
- ▶ Változás irányai:
  - ▶ Vezetőség: ágazati érdekképviselő
  - ▶ Tagok: egyesületi élet

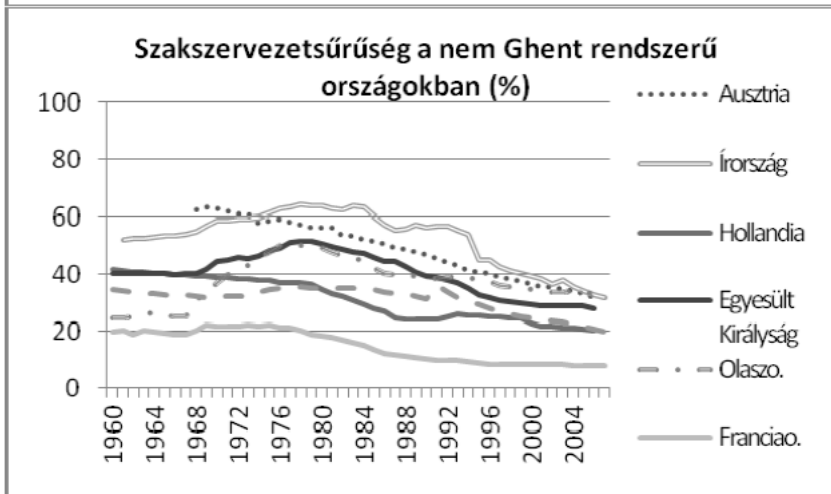
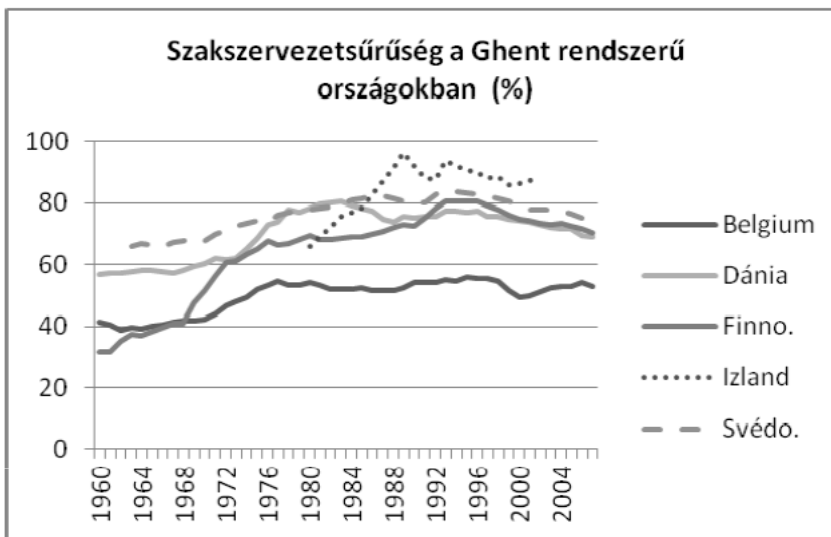
Javaslatok

Köszönöm a figyelmet!

Átlagos elégedettség a szakszervezet tevékenységével

